

**VLAAMS
ENERGIE- &
KLIMAATAGENTSCHAP**

/nota

Werknota over de verlenging en verbreding van de
energiebeleidsovereenkomsten

6 juli 2021

Dit document werd opgesteld door VEKA.

Inhoud

1	INLEIDING	4
1.1	HUIDIGE INVULLING EBO	4
1.2	POLITIEKE CONTEXT	6
2	Krachtlijnen van de vernieuwde EBO	6
3	Hoofdstuk 1: Hervorming van de EBO	7
3.1	Probleemstelling	7
3.2	Uitwerking hervorming EBO	10
3.2.1	WERF 1: de bepaling van de finaliteit van de EBO	10
3.2.2	WERF 2: een opdeling van het instrument in een EBO voor de VER-industrie en een EBO voor niet VER-industrie	12
3.2.3	WERF 3: Integratie klimaatcomponent: in kortetermijnpijler of in transitiepijler?	13
3.2.4	WERF 4: Uitwerking kortetermijnpijler niet VER EBO en integratie klimaatcomponent in de rekenmethodiek	14
3.2.5	WERF 5: Inbouwen van een intensiveringsmechanisme in de EBO	16
3.2.6	WERF 6: Uitwerking transitiepijler: integratie langetermijnperspectief in EBO	17
3.2.7	WERF 7: Integratie bijkomende verbredingsthema's	19
4	HOOFDSTUK 2: Welke tegemoetkomingen worden gekoppeld aan de EBO?	22
4.1	Inleiding	22
4.2	Bestaande middelen gekoppeld aan EBO	22
4.3	Voorstel gekoppeld voordelenpakket	23
4.4	Koppelen van nieuwe voordelen aan de EBO	23
4.5	Meer informatie rond gekoppelde voordelen	24
5	HOOFDSTUK 3: Governance van het instrument	24
6	BIJLAGE I: Overzicht tegenprestaties EBO	25
6.1	Bestaande voordelen gekoppeld aan de EBO	25
6.1.1	Accijnsverlaging gas	25
6.1.2	Vrijstelling onroerende voorheffing	25
6.1.3	Degressiviteit federale bijdrage gas en offshore toeslag elektriciteit	27
6.1.4	Ecologiepremie Plus en Strategische ecologiesteun	29
6.1.5	Compensatie indirecte emissies	29
6.1.6	Call groene warmte, restwarmte en warmtenetten	30
6.2	Bestaande voordelen die bijkomend afhankelijk gemaakt kunnen worden van toetreding tot EBO	30
6.2.1	Degressiviteit in quotumplicht groenestroomcertificaten	30
6.2.2	Degressiviteit op certificatenverplichting kwalitatieve warmtekrachtkoppeling	30

6.2.3	Supercap-regeling.....	31
6.2.4	Call groene stroom	31
6.2.5	REG-premies	31
6.3	Overzicht.....	33
7	BIJLAGE II: Caprolactamconvenant	34

VOORAF

Deze werknota beschrijft verschillende mogelijke keuzes die gemaakt moeten worden voor de verlenging en verbreding van de energiebeleidsovereenkomsten voor de periode 2023 – 2030. Voor deze keuzes zijn verschillende pistes uitgewerkt, en wordt een zo volledig mogelijk overzicht gegeven van voor- en nadelen per piste. Het spreekt voor zich dat de keuze voor een bepaalde piste gevolgen kan hebben voor de wenselijkheid van pistes verderop in het document. Uiteraard zijn combinaties van pistes of alternatieve pistes ook mogelijk.

1 INLEIDING

Deze werknota beschrijft de mogelijke pistes voor de hernieuwing en verbreding van de energiebeleidsovereenkomsten. De huidige ronde van de EBO's ging van start 1 januari 2015 en loopt tot en met 31 december 2022. In het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 wordt bevestigd dat de energiebeleidsovereenkomsten verdergezet worden. Het aflopen van de huidige energiebeleidsovereenkomsten biedt de mogelijkheid om het instrument te verbeteren op basis van de ervaringen uit de vorige rondes, en te verbreden naar andere doelgroepen en thema's. Vanaf 1 januari 2023 moet een nieuwe ronde van het instrument van start gaan.

In 2021 wordt rond de hervorming en verbreding van de nieuwe EBO-ronde een overlegtraject opgezet met de betrokken sectorfederaties. Er wordt gestreefd om zo snel mogelijk een nieuwe EBO-tekst voor de periode 2023-2030 op te stellen. De tekst moet voldoende engagement bevatten om bij te dragen aan de realisatie van de klimaat- en energiedoelstellingen en resulteren in een grote toetreding van de beoogde doelgroep. Goedkeuring van de EBO-tekst door de Vlaamse Regering is voorzien tegen het najaar 2022, opdat ondernemingen in de doelgroep voldoende tijd hebben om toe te treden tot de nieuwe energiebeleidsovereenkomst.

Ter voorbereiding van het extern sectorfederatietraject is een overlegtraject opgestart binnen de Vlaamse administraties.¹ Op basis van dit overleg en de input van de verschillende betrokken entiteiten, stelde het VEKA deze werknota op. Er is gekozen om een tekst op te stellen waarin de verschillende voor- en nadelen per mogelijke piste weergegeven worden. Het VEKA is van mening dat deze aanpak een nuttiger document oplevert met het oog op het extern overlegtraject in 2021, dan de opmaak van een consensustekst waarin reeds alle keuzes gemaakt zijn.

1.1 HUIDIGE INVULLING EBO

De aandacht van het huidig beleidsinstrument gaat uit naar de energie-intensieve industrie met een primair energiegebruik boven 0,1 PJ. De huidige doelgroep van de energiebeleidsovereenkomsten wordt gedefinieerd als de energie-intensieve industriële inrichtingen binnen de NACEBEL 2008 code 05 tot en met 33 (winning van delfstoffen en industrie), en wordt geschat op een 400-tal ondernemingen, goed voor ca. 80% van het totale industrieel energiegebruik in Vlaanderen.

Deze doelgroep bevat zowel ondernemingen die onder het Europese emissiehandelssysteem (EU ETS²) vallen, als ondernemingen waarvan de emissies tot de non-ETS sector gerekend worden. Omwille van het verschillend Europees kader voor deze twee doelgroepen is in het verleden gekozen voor twee energiebeleidsovereenkomsten: één voor de VER-bedrijven en één voor de niet VER-bedrijven. Het verschil tussen de twee vrijwillige overeenkomsten bevindt zich in verschillende rendabiliteitsdrempels voor het verplicht uitvoeren van maatregelen. De rendabiliteitsgrens voor het verplicht uitvoeren van maatregelen ligt voor de VER-bedrijven op een IRR van 14%. Voor de niet VER-bedrijven bedraagt deze grens 12,5%.

De EBO's zijn een instrument waar ondernemingen op vrijwillige basis tot toetreden. Deze toetreding wordt aantrekkelijk gemaakt door enkele financiële tegemoetkomingen [zie hoofdstuk 2] te koppelen

---

¹ Betrokken entiteiten: VEA, Departement Omgeving (Dienst Energie, Klimaat en Groene Economie) [vormen nu samen VEKA], VLAIO, Departement EWI, OVAM, Departement Landbouw en Visserij

² EU ETS staat voor EU Emissions Trading System, het Europees emissiehandelssysteem. In het Nederlands spreekt men over het VER systeem: het verhandelbare emissierechten systeem. Bedrijven die onder de regelgeving van EU ETS vallen, noemt men VER-bedrijven.

aan de EBO, in ruil voor additionele engagementen ten opzichte van de geldende regelgeving rond energie-efficiëntie voor de doelgroep. De additionaliteit van de EBO wordt verzekerd door een lagere IRR-drempel te hanteren vanaf wanneer maatregelen verplicht moeten worden uitgevoerd (12,5% voor niet VER en 14% voor VER), ten opzichte van de IRR-grens van 15% uit het Energiebesluit in het kader van het conform verklaard energieplan. Daarbovenop is er door het Verificatiebureau Benchmarking Vlaanderen (VBBV) een jaarlijkse opvolging van de engagementen uit de EBO, ten opzichte van een vierjaarlijkse actualisatie van het conform verklaard energieplan conform het Energiebesluit. Deze jaarlijkse opvolging door het VBBV wordt als een grote meerwaarde ervaren.

Vrijwillige overeenkomsten zijn steeds een evenwichtsoefening tussen haalbaarheid en additionaliteit. Door ondernemingen een engagement te laten aangaan dat verder gaat dan wat de regelgeving hen oplegt, kunnen snellere en betere resultaten geboekt worden. Evenwel moet worden gewaakt over de haalbaarheid van de gevraagde engagementen, opdat er voldoende ondernemingen blijven toetreden tot de EBO en het instrument niet aan slagkracht inboet.

Het opleggen van bindende maatregelen in de vorm van een algemene kwantitatieve energiebesparingsdoelstelling werd in het verleden door de doelgroep als niet haalbaar gezien. De ondernemingen van de Vlaamse energie-intensieve industrie verschillen individueel sterk van elkaar wat betreft de mogelijkheden tot verdere energie-efficiëntieverbetering. Om de haalbaarheidseis van de energiebeleidsovereenkomsten niet onderuit te halen, is er in het verleden gekozen voor een actieverbintenis waarbij de toetredende ondernemingen alle rendabele investeringen volgend uit een energieaudit zullen uitvoeren. Er is op het niveau van de individuele ondernemingen geen resultaatsverbintenis rond te besparen energie opgelegd.

Anno 2020 waren 349 vestigingen toetredende tot één van de EBO's (140 VER-bedrijven en 209 niet VER-bedrijven). Hiermee is ca. 98% van het energiegebruik van de energie-intensieve industrie gevat. Uit het jaarverslag van de Commissie EBO blijkt dat tijdens de eerste ronde van de huidig lopende EBO's (2015-2018) de gerealiseerde cumulatieve primaire energiebesparing door het uitvoeren van energiebesparende maatregelen in 2018 21,63 PJp bedroeg. De gerealiseerde energiebesparingen leveren op die manier een zeer belangrijke bijdrage aan de energiebesparingsdoelstellingen opgelegd aan Vlaanderen via de Europese richtlijn energie-efficiëntie. Voor de periode 2014-2020 wordt de totale bijdrage van de EBO's geschat op 30,67 tot 33,01 TWh_{final} ten opzichte van de Vlaamse energie-efficiëntiedoelstelling van 47,75 TWh_{final}. De EBO's realiseren dus ca. twee derden van de Vlaamse energie-efficiëntie doelstelling.

Gelet op de grote bijdrage van de EBO's voor het realiseren van de Vlaamse bijdrage aan de Belgische energie-efficiëntiedoelstelling opgelegd door Art. 7 van de EED voor de periode 2021 – 2030, zal de EBO opnieuw voldoende ambitie moeten bevatten, alsook voldoende aantrekkelijk moeten zijn³. De EBO voor de niet VER-bedrijven dient ook een bijdrage te leveren aan het behalen van de emissiereductiedoelstellingen over de periode 2021-2030 in de non-ETS sector.

---

³ In het VEKP 21-30 wordt de bijdrage van de EBO's aan de Vlaamse bijdrage aan de Belgische energiebesparingsdoelstelling ingeschat op 49.110 GWh_{final}. Dit vertegenwoordigt 56% van de energiebesparing die gerealiseerd zou worden door alle aangemelde maatregelen voor de periode 2021 – 2030 (87.891 GWh_{final}). Deze 49.110 GWh final voor de EBO kan verder opgesplitst worden naar VER- en niet VER-bedrijven. De gecumuleerde energiebesparing voor de EBO VER-bedrijven bedraagt 44.400 GWh final; die voor de EBO niet VER-bedrijven bedraagt 4.710 GWh final. Een verdeling van 90/10 van VER/niet VER.

1.2 POLITIEKE CONTEXT

In het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 werd opgenomen om de energiebeleidsovereenkomsten na 2022 verder te zetten:

*“Het beleidskader voor de energie-intensieve industrie heeft haar succes al bewezen en wordt verdergezet: in 2023 verlengen we de vrijwillige energiebeleidsovereenkomsten (EBO), evalueren we de huidige doelgroepen, de rentabiliteit van de maatregelen en de attractiviteit voor de ondernemingen om deel te nemen en **verbreden het instrument met nieuwe overeenkomsten voor sectoren die nog niet gevat zijn**. In nauw overleg met de betrokken sectoren, bekijken we hoe we het bestaande instrument verder kunnen **verbreden met een klimaatcomponent**. In dat overleg wordt voorts ook een **verdere verbreding** van het doelgebied van de EBO **naar materiaalgebruik, mobiliteit, restwarmte en water** bekeken.*

Om ondernemingen aan te zetten toe te treden tot vrijwillige energiebeleidsovereenkomsten passen we het regelgevend kader aan zodat alle ondernemingen die meer dan 0,1 PJ energie verbruiken elke 4 jaar energieplannen actualiseren en uitvoeren en ondernemingen die minder verbruiken ook aan hun energie-efficiëntie werken.”

In de beleidsnota Energie wordt de intentie om de EBO's te verbreden herhaald, en wordt de finaliteit van de energiebeleidsovereenkomsten scherp gesteld:

*“We begeleiden de industrie als sector in de **transitie naar een klimaatneutrale samenleving**. Industriële processen zullen hiervoor grondig moeten worden hervormd (o.a. richting elektrificatie, gebruik van groen gas, (groen) waterstof en synthetische brandstoffen, restwarmte, circulaire processen,...). De vrijwillige **energiebeleidsovereenkomsten** (EBO) zetten we in als **centraal beleidsinstrument** om deze transitie te ondersteunen.”*

2 Krachtlijnen van de vernieuwde EBO

In overleg met de betrokken VO-entiteiten is een werknota opgesteld met de mogelijkheden tot verbreding en hervorming van de energiebeleidsovereenkomsten. Omdat binnen deze hervorming en verbreding van de EBO enkele belangrijke keuzes gemaakt moeten worden, is er gekozen om bij sommige passages in de tekst te werken met verschillende pistes, om zo de voor- en nadelen van elke keuze zo volledig mogelijk weer te geven.

Op basis van de ervaringen uit het verleden, het behalen van de energie- en klimaatdoelstellingen en de passage in het regeerakkoord, zijn vier principes gedefinieerd waar de toekomstige EBO volgens VEKA aan moet beantwoorden:

1. Het aanscherpen van het ambitie niveau om bij te dragen tot het behalen van de energie- en klimaatdoelstellingen;
2. Het hervormen en inzetten van de EBO als beleidsinstrument ter ondersteuning van bedrijven in de transitie naar een klimaatneutrale samenleving;
3. De verbreding van de EBO met een klimaatcomponent als bijkomende parameter naast energie-efficiëntie voor bepaalde doelgroepen;
4. De uitbreiding van de doelgroep met bijkomende sectoren.

Het bewaken van de competitiviteit van de ondernemingen binnen de doelgroep is een belangrijk onderdeel van al deze doelstellingen. Daarbij moet het instrument ook voldoende attractief gehouden worden, met als doel het behoud van een grote toetreding tot het instrument door de doelgroep (op vrijwillige basis).

Als doelgroep voor de vernieuwde EBO worden alle energie-intensieve ondernemingen gezien. Er wordt dus voorgesteld om geen beperking meer op te leggen op basis van NACE-code (activiteit van de

onderneming). Via de verlaging van de drempel voor het opstellen van een conform verklaard energieplan in VLAREM II van 0,5 naar 0,1 PJp, werd de regelgeving voor alle energie-intensieve ondernemingen geharmoniseerd. Om ook binnen het instrument van de vrijwillige overeenkomst een gelijk speelveld te bekomen, wordt er voorgesteld om ook de doelgroep voor de vernieuwde EBO te verbreden naar alle energie-intensieve ondernemingen (jaarlijks primair energiegebruik > 0,1 PJ).

Vertrekkend vanuit deze principes, is gekozen om de werknota op te splitsen in 3 hoofdstukken:

- 1) **de hervorming van de EBO tot een beleidsinstrument voor de ondersteuning van de bedrijven in de transitie naar een klimaatneutrale samenleving:** de integratie van een transitiepijler, een klimaatcomponent en eventuele bijkomende verbredingsthema's. Vooral in dit hoofdstuk is met verschillende pistes per keuze gewerkt;
- 2) **De tegemoetkomingen** voor toegetreden ondernemingen;
- 3) **De governance** van de EBO.

3 Hoofdstuk 1: Hervorming van de EBO

3.1 Probleemstelling

Om de energie-intensieve (basis)industrie te verduurzamen, zullen de komende decennia diepgaande procesveranderingen moeten plaatsvinden. Na meer dan 15 jaar van vrijwillige overeenkomsten zijn er al heel veel maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie gerealiseerd. Verdere optimalisatie van processen wordt steeds uitdagender. Tegelijkertijd genereren de huidige overeenkomsten nog steeds veel energiebesparing (0.8-1% per jaar extra), wat aantoont dat er nog steeds onbenut potentieel is. Dit potentieel evolueert mee met de prijzen voor energie, CO₂, ...

Het huidige EBO-kader op basis van incrementele procesverbeteringen binnen een vierjaarlijkse cyclus van energieplannen en de uitvoering van rendabele maatregelen op basis van een IRR-drempel, volstaat niet om de komende decennia de transitie naar klimaatneutraliteit te bewerkstelligen. De noodzakelijke diepgaande investeringen zijn erg innovatief, niet rendabel en zelden commercieel beschikbaar. Ze zijn bovendien investerings- en operationeel kostenintensief, waardoor ze een lange terugverdientijd hebben. De huidige vierjaarlijkse cyclus zoals gehanteerd in de EBO komt niet overeen met de realiteit inzake investeringscycli en mogelijke uitvoeringsperiodes van grote investeringen noodzakelijk voor de transitie. Indien de EBO als instrument voor de transitie ingezet zou worden, dan zal de EBO best op een manier hervormd worden zodat transitie-investeringen opgenomen/gestimuleerd kunnen worden.

Een tweede belangrijk vraagstuk is de manier waarop de EBO verbreed kan worden met nieuwe thema's. Het regeerakkoord schuift in de eerste plaats de integratie van een (expliciete⁴) klimaatcomponent naar voren. Daarnaast wordt ook een verbreding naar materiaalgebruik, mobiliteit, restwarmte en water gesuggereerd. Hoewel het opnemen van verbredingsthema's een verrijking kan zijn voor de energiebeleidsovereenkomst, moet telkens ook nagedacht worden op welke manier deze verbredingsthema's geïntegreerd worden:

- Welke doelstellingen moeten er (per thema) gehaald worden?
- Welke concrete engagementen worden er verwacht van de toegetreden ondernemingen?
- Op basis van welke parameters worden de doelstellingen en engagementen gemonitord?

---

⁴ Expliciet, omdat geargumenteed zou kunnen worden dat de huidige werkwijze op basis van energie-efficiëntie ook emissiereducties oplevert. Door de integratie van een klimaatcomponent zouden emissiereducties een prominenter plaats krijgen in de EBO

- Hoe verhouden de verschillende thema's zich ten opzichte van elkaar? Zijn dit cumulatieve engagementen, of zijn ze inwisselbaar? Worden er prioriteiten gelegd?

Bovendien bestaat het risico dat er via de verbreding niet verenigbare doelstellingen geïmporteerd worden in één instrument. Zo zou de vergroening van energiedragers (elektrificatie), meer circulair werken of waterbesparing negatieve gevolgen kunnen hebben voor de hoofddoelstelling, namelijk energie-efficiëntie in processen verbeteren. Deze verschillende doelstellingen die gelijktijdig gevraagd worden aan de ondernemingen, al dan niet verenigd in 1 instrument, onderstrepen waarom de energiebeleidsvereenkomsten rekening moeten blijven houden met de reële bedrijfsvoering.

Daarnaast zijn sommige van de gesuggereerde verbredingsthema's eerder thema's die op cluster- of sectorniveau aangepakt moeten worden (bv. circulariteit). Op dit moment is de EBO een instrument waar ondernemingen op individueel niveau tot toetreden, en waarin zij op individueel niveau engagementen aangaan. De vraag stelt zich of de EBO ook een instrument kan zijn dat transities op sector- of clusterniveau kan bewerkstelligen, in plaats van enkel individuele ondernemingsdoelstellingen op te leggen.

Zoals eerder aangegeven, is in dit hoofdstuk gewerkt met verschillende pistes per keuze die gemaakt moet worden. Op die manier kunnen de voor- en nadelen van elke mogelijkheid zo volledig mogelijk worden weergegeven. Er werden zeven 'werven' geïdentificeerd, oftewel keuzes die de bouwstenen zullen vormen van de nieuwe EBO:

- **WERF 1:** Wat is de finaliteit van de EBO?
- **WERF 2:** Wordt de opdeling tussen een EBO voor de VER-industrie en een EBO voor de niet VER-industrie behouden?
- **WERF 3:** Op welke manier kan een klimaatcomponent geïntegreerd worden?
- **WERF 4:** Uitwerking rekenmethodiek en integratie klimaatcomponent in IRR-berekening.
- **WERF 5:** Kan er een intensiveringsmechanisme worden ingebouwd indien Europese doelstellingen verscherpen?
- **WERF 6:** Integratie lange termijn perspectief in de EBO – de transitiepijler.
- **WERF 7:** Welke bijkomende verbredingsthema's kunnen worden opgenomen?

In volgende figuur wordt het geheel van werven en mogelijke pistes schematisch voorgesteld.

	KORTE TERMIJN (2023 - 2030)	zowel korte als lange termijn	LANGE TERMIJN (2023 - ... - 2050)
WERF 1 finaliteit doelstelling	PISTE 1 behalen energie-efficiëntie doelstellingen		
	PISTE 2 EBO als transitieinstrument naar klimaatneutrale samenleving kortetermijnpijler EE & CO ₂		langetermijnpijler transitie
WERF 2 VER & niet VER	PISTE 1 twee EBO's: VER en niet VER		
	PISTE 2 één EBO: geen onderscheid VER en niet VER		
WERF 3 integratie klimaatcomponent	PISTE 1 korte termijn klimaatmaatregelen in energieaudit		PISTE 2 lange termijn klimaatcomponent in transitiepijler
	PISTE 1 maatregelen energie-efficiëntie met (fictieve) CO ₂ -prijs in IRR-berekening		
WERF 4 kortetermijnpijler integratie klimaatcomponent	PISTE 2 maatregelen energie-efficiëntie én CO ₂ -besparing met (fictieve) CO ₂ - prijs in IRR-berekening		
	PISTE 1 duurtijd EBO 4 jaar, verlengbaar met 4 jaar met ev. strengere IRR		
WERF 5 intensiverings- mechanisme	PISTE 2 evaluatie IRR na eerste ronde, ev. strengere IRR in tweede ronde		
	PISTE 3 IRR EBO gekoppeld aan IRR rendabele investering Energiebesluit		
	PISTE 1 individuele roadmap (ev. vanaf emissie-/energierempel)		
WERF 6 langetermijnpijler transitiepijler	PISTE 2 cluster roadmap (ev. keuze tussen piste 1 of piste 2)		
	PISTE 3 geen transitiekluis in EBO		
	RESTWARMTE restwarmte potentieelstudie	WATER water niet opnemen als verbredingsthema	MOBILITEIT ? CIRCULARITEIT?
WERF 7 bijkomende verbredingsthema's			

3.2 Uitwerking hervorming EBO

3.2.1 WERF 1: de bepaling van de finaliteit van de EBO

Een eerste stap in het hervormen/verbreden van de EBO is het vastleggen van de doelstelling of finaliteit van het instrument. In het verleden is de finaliteit van de EBO gedefinieerd als: “het verankeren van de Vlaamse industrie en het blijvend verbeteren van de energie-efficiëntie ervan”. De integratie van een expliciete klimaatcomponent en de mogelijke verbreding met bijkomende thema’s – zoals gesuggereerd in het regeerakkoord – overstijgt deze oorspronkelijke finaliteit: de doelstelling van de EBO wordt breder dan het verbeteren van de energie-efficiëntie van de Vlaamse industrie.

PISTE 1 – EBO draagt bij aan het behalen van de energie- en klimaat doelstellingen

Er zou geopteerd kunnen worden om het bijdragen aan het behalen van de energie- en klimaatdoelstellingen als enige doelstelling van de EBO te beschouwen. Naast het bijdragen aan het realiseren van de Vlaamse bijdrage aan de Belgische energie-efficiëntiedoelstelling uit Art. 7 van de EED, zou door de integratie van een expliciete klimaatcomponent ook een bijdrage aan de realisatie van emissiereducties in de niet VER-industrie een expliciete doelstelling worden.

Het voordeel van deze aanpak is dat het instrument duidelijk afgebakend blijft, en de gevraagde engagementen van de ondernemingen en jaarlijkse monitoring door het VBBV op directe manier bijdragen aan het behalen van deze doelstellingen.

PISTE 2 – EBO als beleidsinstrument inzetten in de transitie naar een klimaatneutrale samenleving

Er kan ook gekozen worden om de doelstelling van de EBO breder te definiëren dan het louter bijdragen tot het behalen van de doelstellingen rond emissiereductie en energie-efficiëntieverbetering op korte termijn. De EBO zou kunnen worden ingezet als één van de beleidsinstrumenten voor de ondersteuning van bedrijven in de transitie naar een klimaatneutrale samenleving.

Het bijdragen aan de doelstellingen op korte termijn wordt bijgevolg aangevuld met een overkoepelende doelstelling: het begeleiden en ondersteunen van de Vlaamse industrie in de transitie naar een klimaatneutrale samenleving.

Het voordeel van deze invulling van de doelstelling is dat het instrument van de EBO ingeschakeld wordt in het bredere Vlaamse transitiekader. Een te nauwe definitie van de doelstelling van de EBO zou ervoor kunnen zorgen dat ondernemingen in een keurslijf gedwongen worden van verplichte vierjaarlijkse procesoptimalisaties, en onvoldoende gestimuleerd worden om op lange termijn na te denken over hun productieprocessen. Dit zou bv. beter kaderen dat maatregelen met een focus op CO₂-besparing (bv. elektrificatie, circulariteit,...) niet altijd leiden tot een verbetering van de energie-efficiëntie. Sommige maatregelen kunnen een trade-off tussen klimaat en energie-efficiëntie bevatten.

Het belangrijkste nadeel van deze invulling is dat dit transitieperspectief veel moeilijker te concretiseren is in engagementen die op individueel niveau gevraagd kunnen worden van toetredende ondernemingen.

Zie voor voorbeelden van invulling van dit langetermijnperspectief ook werf 6.

VEKA is ervan overtuigd dat de bijdrage van de EBO tot het behalen van de energie- en klimaatdoelstellingen op korte termijn prioritair is. De inspanningen van de ondernemingen binnen de doelgroep van de EBO hebben in het verleden al een grote bijdrage geleverd aan de realisatie van deze energie- en klimaatdoelstellingen, vooral wat betreft Art. 7 van de EED. De doelstelling om op korte termijn (tijdshorizon 2030) bij te dragen aan de noodzakelijke emissiereductie en energie-efficiëntieverhogingen in de doelgroep, moet daarom behouden blijven.

Desalniettemin is VEKA van mening dat deze aanpak op basis van incrementele procesoptimalisaties niet zal volstaan voor de transitie naar een klimaatneutrale samenleving. Om die reden wordt onderzocht of en hoe de huidige EBO kan worden uitgebreid met een transitiepakket. De VLAIO-studie "Naar een koolstofcirculaire en CO₂-arme Vlaamse industrie" gaf een aantal aanbevelingen om de industriële transitie naar een koolstofcirculaire en CO₂-arme industrie in Vlaanderen te realiseren. De studie gaf aanbevelingen voor het beleid, de financiering van de transitie, innovatie en nieuwe technologieën, infrastructuur en een gepast wetgevend en regulerend kader. In antwoord daarop gaf de minister voor economie aan dat ze een beleidskader zal opzetten met een industrieel beleidsdomeinoverschrijdend transitieprogramma als vertrekpunt, en een overlegstructuur met vertegenwoordiging van de betrokken industriële sectoren. Verder zijn er werkpunten rond het innovatiebeleid hieromtrent, een stappenplan inzake noodzakelijke basisinfrastructuur, afstemming met opkomende economieën rond alternatieve grondstoffen en circulariteit, en omtrent de voorziening van voldoende en competitieve energie.

De komende maanden zal een vervolgtraject uitgevoerd worden dat in samenwerking met de stakeholders de implementatie van deze aanbevelingen voorbereidt. (Uiteraard worden de aanbevelingen die reeds deels in uitvoering zijn zonder vertraging verder gezet.) Het lijkt aangewezen dat dit vervolgtraject optimaal afgestemd wordt met andere maatregelen zoals de EBO's, aangezien deze dezelfde effecten beogen in diverse tijdsperspectieven. De afstemming zal uitgewerkt worden zodanig dat beide instrumenten complementair zijn of elkaar versterken.

Daarop inspeland, is ter illustratie een mogelijke invulling, met een kortetermijnpijler en een langetermijnpijler, uitgewerkt in onderstaand kader.

Mogelijke invulling EBO gebaseerd op twee pijlers: kortetermijnpijler en transitiepijler⁵

De kortetermijnpijler vertrekt vanuit de huidige EBO aanpak, en verzekert de bijdrage tot het behalen van de door Europa opgelegde doelstellingen:

- Maatregelen uit het energieplan worden vanaf een bepaalde rendabiliteitsgrens verplicht uitgevoerd;
- De jaarlijkse monitoring en strikte opvolging van het engagement door het VBBV blijft behouden;
- Voor niet VER-bedrijven wordt het energieplan omgevormd tot een energie- en klimaatplan door de integratie van een expliciete klimaatcomponent.

Het tweede luik aan de EBO – de transitiepijler – maakt van de EBO best een instrument dat ingeschakeld kan worden in het bredere Vlaamse transitiekader ter ondersteuning van de industrie naar een klimaatneutrale samenleving. Ondernemingen dienen gestimuleerd te worden om op lange termijn

⁵ In de rest van deze nota is uitgegaan van een keuze voor piste 2: een EBO op basis van twee pijlers. Indien uiteindelijk alsnog voor piste 1 geopteerd wordt, zijn enkel de werven rond de kortetermijnpijler relevant.

na te denken over nieuwe processen. Op die manier kan de EBO als instrument het louter stimuleren van energie- en klimaatmaatregelen op korte termijn overstijgen.

3.2.2 WERF 2: een opdeling van het instrument in een EBO voor de VER-industrie en een EBO voor niet VER-industrie

In het verleden is de EBO opgedeeld in twee versies: een EBO voor de VER-industrie en een EBO voor de niet VER-industrie. De reden hiertoe was de verschillende finaliteit van de instrumenten: de EBO met de niet VER-industrie draagt bij tot zowel de klimaatdoelstelling in de non-ETS sector, als tot energie-efficiëntiedoelstelling in Art. 7 van de EED. De emissies van de VER-industrie daarentegen zijn reeds vervat in het Europese emissiehandelssysteem, waardoor het vanuit het oogpunt van de Vlaamse emissiereductiedoelstellingen minder noodzakelijk lijkt om de VER-bedrijven verder te stimuleren op vlak van emissiereductie. De VER-bedrijven zijn uiteraard wel erg belangrijk om bij te dragen aan de energie efficiëntie doelstellingen in het kader van art. 7 van de EED. Het verschil in het onderworpen zijn aan een koolstofprijs vertaalde zich in de vorige EBO-ronde in een afwijkende rendabiliteitsdrempel (14% VER en 12,5% niet VER).⁶

Indien er een expliciete klimaatcomponent geïntegreerd wordt in het instrument, stelt zich opnieuw de vraag of er moet worden vastgehouden aan de opdeling tussen VER- en niet VER-industrie, of dat de twee doelgroepen moeten worden ondergebracht in één instrument.

PISTE 1 - Behoud van opdeling: EBO VER en EBO niet-VER

Er wordt vastgehouden aan de opdeling tussen een EBO voor de VER-industrie en een EBO voor de niet VER-industrie. Het voordeel van deze keuze is dat de doelstelling van elke EBO gealigneerd is met de doelstellingen waartoe de EBO kan bijdragen en dat er rekening kan gehouden worden met de reeds geldende Europese verplichtingen onder het ETS. De VER-industrie wordt wat betreft emissies reeds gestimuleerd via het emissiehandelssysteem. De opdeling laat toe om een verschillende aanpak uit te werken voor de VER- en niet VER-bedrijven, o.a. rond de integratie van de klimaatcomponent.

De uitwerking van deze klimaatcomponent wordt in werf 3 en werf 4 besproken (cf. infra).

PISTE 2 - Eenzelfde EBO voor VER- en niet VER-bedrijven

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen deze twee doelgroepen. De toetredende ondernemingen die vallen onder de VER-industrie krijgen dezelfde verplichtingen opgelegd als ondernemingen die niet onder ETS vallen, ook wat betreft de klimaatcomponent.

Het voordeel van deze aanpak is dat VER-bedrijven, behalve de stimulus via het ETS systeem, ook via het instrument van de EBO begeleid worden om klimaatmaatregelen te nemen. Tegelijk bestaat het gevaar dat voor die ondernemingen, die sowieso aan de verplichtingen van het steeds strenger wordend ETS-kader moeten voldoen, het gelijke speelveld ten opzichte van ondernemingen in de buurlanden verstoord wordt.

⁶ Bedrijven die onder ETS vallen dienen CO₂-emissierechten in te leveren voor hun uitstoot waardoor de prijs van deze rechten een direct effect heeft op de rendabiliteit van projecten. De prijs van deze rechten steeg de laatste jaren van 5 naar 50 euro per ton CO₂.

3.2.3 WERF 3: Integratie klimaatcomponent: in kortetermijnpijler of in transitiepijler?

Het regeerakkoord voorziet dat de EBO uitgebreid wordt met een klimaatcomponent. Indien we uitgaan van een vernieuwde EBO op basis van twee pijlers, stelt zich de vraag of de klimaatcomponent eerder thuishoort in de kortetermijnpijler op basis van vierjaarlijkse energieplannen en verplichte uitvoering van rendabele maatregelen, dan wel in de transitiepijler van de EBO.

PISTE 1 – In de energieaudit van niet VER-bedrijven worden ook klimaatmaatregelen opgenomen (korte termijn)

De huidige werking van de EBO kan uitgebreid worden met een expliciete klimaatcomponent door in de IRR-berekening van de maatregelen ook rekening te houden met de prijs van vermeden ton CO₂ ten gevolge van de BKG-emissiereductie in plaats van louter de vermeden kost van energiebesparing (cf. infra), zoals nu al het geval is bij de VER-bedrijven. De IRR-drempel voor VER- en niet VER-bedrijven zou dan ook gelijkgetrokken worden.

In het kader van de klimaattransitie is dit een logischere en neutralere aanpak dan de eenzijdige focus op energie-efficiëntie. Het zou ook een maatregel zijn die mogelijk kan bijdragen aan de actie “vergroening van de energiedragers” uit het VEKP. In principe zou dergelijke verbreding ook geen negatieve impact moeten hebben op de uitvoering van maatregelen inzake energie-efficiëntie, die relevant zijn in het kader van art. 7 EED. Er kan immers van uitgegaan worden dat een maatregel rond energie-efficiëntie doorgaans een (equivalente) hoeveelheid CO₂-besparing teweeg brengt, en de verbreding daarom enkel additionele maatregelen met zich mee zou brengen. Maatregelen met een focus op CO₂-besparing (bv. elektrificatie, circulariteit,...) leiden daarentegen niet altijd tot een verbetering van de energie-efficiëntie. Sommige maatregelen zullen dus een trade-off tussen klimaat en energie-efficiëntie bevatten. De vraag is hier welke maatregelen dan prioriteit krijgen. Dit wordt verder besproken in werf 4.

PISTE 2 – Integratie klimaatcomponent in de transitiepijler van de EBO (VER en niet-VER)

Anderzijds is het zo dat maatregelen rond energie-efficiëntie gericht zijn op incrementele korte termijn procesoptimalisaties, en een klimaatcomponent eerder een langetermijnvisie vereist. De bovenstaande piste bevat het risico dat er weinig additionele ‘klimaatmaatregelen’ geïdentificeerd worden met een IRR > 14/12,5%. Zo is het niet ondenkbaar dat de IRR voor productie van hernieuwbare elektriciteit lager zal liggen dan voor maatregelen in energie-efficiëntie. Bovendien hebben de CO₂-arme technologieën voor de transitie (e.g. elektrificatie, inzet duurzame biomassa, CCU/CCS, circulariteit, waterstof,..) meer dan waarschijnlijk een IRR die een stuk onder de rendabiliteitsdrempel ligt.

Een uitweg hiervoor is om de klimaatcomponent in een transitiepijler te integreren. Op die manier worden ondernemingen gestimuleerd om over hun processen op lange termijn na te denken.

Zowel de Europese Commissie in het recente 2030 plan als de roadmapstudie “Vlaamse industrie Koolstofcirculair en CO₂-arm” leggen voor het komende decennium de nadruk op de noodzaak aan een breed flankerend beleid vanwege de overheid (e.g. infrastructuur) om de juiste marktomstandigheden te creëren, en om pas na 2030 de technologieën te implementeren. Het potentieel om op korte termijn diepgaande maatregelen te treffen rond klimaat is dus eerder beperkt. Dit verantwoordt een benadering van de klimaatcomponent op lange termijn.

Het voornaamste nadeel aan deze aanpak is dat een transitiepijler veel moeilijker te concretiseren is in concrete en individuele engagementen van toegetreden ondernemingen, terwijl het wel wenselijk is om toegetreden ondernemingen engagementen aan te laten gaan rond klimaat.

De mogelijkheden voor de uitwerking van de transitiepijler worden later in deze tekst besproken (werf 6).

VEKA is van mening dat er een potentieel ligt bij de focus op klimaat in een transitiepijler op lange termijn. Dit neemt niet weg dat de eerste pijler (korte termijn) ook een expliciete klimaatcomponent kan bevatten om ook op korte termijn klimaatwinsten te boeken binnen de EBO voor niet VER-bedrijven. De kortetermijnpijler leent zich er namelijk makkelijker toe om ondernemingen concrete engagementen rond klimaat te laten aangaan. In Werf 4 worden de mogelijkheden uitgewerkt op welke manier deze klimaatcomponent in de kortetermijnpijler geïntegreerd kan worden.

3.2.4 WERF 4: Uitwerking kortetermijnpijler niet VER EBO en integratie klimaatcomponent in de rekenmethodiek

Voor de integratie van een klimaatcomponent wordt in de eerste plaats gekeken naar de niet VER-industrie. De emissies van de VER-industrie zijn reeds vervat in het Europese emissiehandelssysteem, waardoor het verder stimuleren van emissiereductie bij de VER-bedrijven geen bijdrage levert aan de Vlaamse emissiereductiedoelstellingen.

Zoals eerder aangegeven zou aan de integratie van de klimaatcomponent in de kortetermijnpijler in de eerste plaats vormgegeven kunnen worden door maatregelen rond klimaat op te nemen in de verplichte energieplannen. Op die manier worden de energieplannen verbreed tot energie- en klimaatplannen. Daarnaast kan de klimaatcomponent ook verder geconcretiseerd worden door de IRR-berekening binnen deze energie- en klimaatplannen te verbreden.

In de huidige EBO wordt de rendabiliteit van een maatregel berekend op basis van de energiebesparing. Analoog zou ook de vermeden kost van CO₂-uitstoot opgenomen kunnen worden in de IRR-berekening. De integratie van de klimaatcomponent vereist een methodologie die de verhouding tussen klimaatmaatregelen en maatregelen rond energie-efficiëntie bepaalt. Een maatregel rond energie-efficiëntie kan een (equivalente) hoeveelheid CO₂-besparing teweeg brengen. Maar maatregelen met een focus op CO₂-besparing (bv. elektrificatie, circulariteit,...) leiden daarentegen niet altijd tot een verbetering van de energie-efficiëntie. Sommige maatregelen zullen dus een trade-off tussen klimaat en energie-efficiëntie bevatten. Er zal bepaald moeten worden welke maatregelen dan prioriteit krijgen en hoe dit verrekend moet worden binnen de EBO.

PISTE 1 – Enkel maatregelen rond energie-efficiëntie worden beschouwd, maar er wordt een (fictieve) CO₂-prijs geïntegreerd in de IRR-berekening.

Binnen de EBO worden vierjaarlijks energieplannen opgemaakt. Enkel maatregelen rond energie-efficiëntie worden onderzocht en uitgerekend in deze plannen.

Door het in rekening brengen van een fictieve CO₂-prijs voor de niet VER-industrie op hun directe uitstoot van CO₂, worden ook de emissies meegenomen in de IRR-berekening. Op deze manier wordt zowel de energiebesparing als de vermeden CO₂-uitstoot van bespaarde fossiele brandstoffen

meegeteld in de IRR-berekening – iets wat momenteel voor de VER-bedrijven reeds van toepassing is. Hierdoor zal de rendabiliteit van maatregelen in de niet VER-bedrijven doorgaans stijgen, en zullen er meer maatregelen rendabel worden. Naast het positief effect van vermeden energiekosten door energiebesparing op de rendabiliteit van een maatregel, wordt namelijk bijkomend de vermeden (fictieve) CO₂-kost van bespaarde fossiele brandstoffen in rekening gebracht.

Omdat in de energieplannen enkel maatregelen rond energie-efficiëntie moeten worden opgenomen, blijft de focus van de EBO op energie-efficiëntie liggen.

De fictieve CO₂-prijs is bijvoorbeeld gelijk aan de gemiddelde EUA-prijs van jaar n-1, of een eventuele CO₂-prijs die in het kader van de uitrol van het “Fit for 55”-pakket mogelijk geïntroduceerd wordt op Europees niveau. Een gevolg van het meerekenen van een fictieve CO₂-prijs in de niet VER-industrie, is dat de rendabiliteitsgrenzen voor het verplicht uitvoeren van maatregelen – nu IRR 12,5% niet-VER en IRR 14% VER – gelijkgetrokken kunnen worden tussen VER- en niet VER-bedrijven.

PISTE 2 – Zowel energie- en klimaatmaatregelen worden onderzocht en uitgerekend in de op te maken energie- en klimaatplannen. Net zoals in piste 1 wordt er een (fictieve) CO₂-prijs geïntegreerd in de IRR-berekening.

Een tweede piste bestaat er uit om ook maatregelen rond klimaat (bv. elektrificatie, CCS, ..) te beschouwen en uit te rekenen in de energieplannen van de niet VER-bedrijven. Op die manier worden de energieplannen verbreed tot energie- en klimaatplannen. Net als in de voorgaande piste wordt er een fictieve CO₂-prijs meegerekend. Onder klimaatmaatregelen worden ook maatregelen verstaan ter reductie van alle soorten broeikasgassen, dus naast CO₂, ook fluor, lachgas, methaan, ...

Hoewel in sommige gevallen de parameters energiebesparing en emissiereductie complementair zijn – een maatregel rond energie-efficiëntie leidt eveneens tot een CO₂-besparing – zullen bepaalde klimaatmaatregelen een trade-off tussen klimaat en energie-efficiëntie bevatten. Zo zal de implementatie van CCS tot extra energiegebruik leiden, en kunnen elektrificatieprocessen de (primaire) energiebesparingsdoelstelling negatief beïnvloeden. Indien de (fictieve) CO₂-kostenbesparing hoog genoeg is om de verhoogde energiekost te compenseren, is het mogelijk dat de maatregel toch rendabel beschouwd wordt en verplicht moet worden uitgevoerd.

Deze piste heeft het voordeel dat enkele maatregelen die hoge emissiereducties teweeg brengen, bijkomend uitgevoerd zullen worden. In piste 1 worden maatregelen rond emissiereductie helemaal niet onderzocht, waardoor rendabele maatregelen rond elektrificatie bijvoorbeeld nooit zouden worden uitgevoerd.

Een alternatief voor de IRR-berekening met (fictieve) CO₂-prijs is werken met een gedifferentieerde IRR voor VER- en niet VER-bedrijven, waarbij de IRR-grens voor de niet VER-bedrijven lager ligt dan deze voor VER-bedrijven. Er wordt dan voor de niet VER-bedrijven geen (fictieve) CO₂-kost in rekening gebracht. Dit staat eerder beschreven in werf 2, piste 1. Deze alternatieve berekening bemoeilijkt het ook in rekening kunnen brengen van zuivere klimaatmaatregelen (zonder grote energie-efficiëntie winsten) voor niet VER-bedrijven in het kader van de EBO.

3.2.5 WERF 5: Inbouwen van een intensiveringsmechanisme in de EBO

Aangezien de Vlaamse bijdrage tot het behalen van de Belgische energie- en klimaatdoelstellingen een belangrijke doelstelling is, moet opnieuw een rendabiliteitsdrempel (IRR) vastgelegd worden die bepaalt vanaf wanneer maatregelen verplicht moeten worden uitgevoerd, rekening houdend met het evenwicht tussen inspanningen en tegemoetkomingen.

Bovendien is het mogelijk dat de Europese doelstellingen (Art. 7 EED en non-ETS emissiereductie) in de loop van de nieuwe EBO-ronde aangescherpt worden, met als gevolg een verhoging van de Belgische doelstellingen. VEKA is daarom van mening dat de mogelijkheid van een intensiveringsmechanisme besproken moet worden met de doelgroep. Tekstpassages uit de huidige EBO-tekst kunnen ter inspiratie zijn (zie artikel 15⁷ van de EBO-tekst).

Dit is geen evidente evenwichtsoefening gezien ondernemingen in de doelgroep zullen willen weten waartoe ze zich engageren bij toetreding. Anderzijds bestaat de kans dat, in geval van een verscherping van de doelstellingen, bijkomende maatregelen noodzakelijk zijn om de aangescherpte doelstelling te halen.

Piste 1: EBO voor periode van vier jaar, dan eventueel verlengen met vier jaar met eventuele intensivering IRR-grens indien noodzakelijk

Er wordt voor gekozen om de looptijd van de nieuwe EBO te beperken tot vier jaar. Op die manier is er de mogelijkheid om na het verlopen van die vier jaar de EBO te verlengen met nogmaals vier jaar, maar - indien nodig - voor de verlenging een intensivering door te voeren in de IRR-grens. Toegetroten ondernemingen beslissen dan om al dan niet te verlengen, rekening houdend met de (nieuwe) IRR-grens.

Piste 2: Evaluatie van de IRR na de eerste periode, met mogelijkheid tot intensivering in het tweede energieplan

In de EBO-tekst wordt ingeschreven dat aan het einde van de eerste periode van vier jaar bekeken zal worden of het intensiveren van de IRR voor de tweede ronde noodzakelijk is. Indien wel, zal voor het tweede energieplan van de EBO een nieuwe IRR-grens gelden.

Piste 3: IRR uit EBO gekoppeld aan het Energiebesluit

Aan de hand van een intensiveringsmechanisme wordt de IRR-grens van de EBO afhankelijk gemaakt van de definitie van een rendabele investering in het Energiebesluit. De IRR waar EBO-bedrijven zich aan moeten houden, ligt dan consequent x% lager dan de geldende wetgeving. Op deze manier wordt de finaliteit van de EBO steeds gewaarborgd.

Volgens de bepalingen uit het Energiebesluit moeten energie-intensieve bedrijven in het bezit zijn van een conform verklaard energieplan en de rendabele maatregelen die op deze lijst voorkomen verplicht uitvoeren. Op dit moment is de definitie van een rendabele investering in het Energiebesluit een

---

⁷ Enkel in het geval wanneer Europa verplichtingen oplegt inzake energie-efficiëntie of CO₂-reducties op de doelgroep van deze Energiebeleidsovereenkomst, die verder reiken dan bestaande of analoge maatregelen die reeds van toepassing zijn op deze doelgroep, kan het Vlaams Gewest maatregelen nemen om zich eraan te conformeren.

investering met een IRR vanaf 15%. Bedrijven die toegetreden zijn tot de EBO's engageren zich om verder te gaan dan deze wetgeving en maatregelen al vanaf een IRR van 12,5/14% uit te voeren, weliswaar in ruil voor tegenprestaties van de overheid.

Wanneer in de toekomst de doelstellingen echter verscherpt worden, zou door een daaruit volgende aanpassing in het Energiebesluit het verschil tussen de IRR-drempels van de geldende wetgeving en de EBO's verkleinen of zelfs helemaal weggewerkt kunnen worden.

Aan de hand van het intensiveringsmechanisme wordt er een continuïteit in dit engagement gebracht.

Cijfervoorbeeld:

Keuze om binnen een nieuwe EBO steeds maatregelen met een IRR van 2% lager uit te voeren t.o.v. de wettelijke verplichting in het Energiebesluit: 13% in EBO versus 15% in het Energiebesluit.

Bij een verandering van de IRR-drempel in het Energiebesluit van 15% naar 14% zou dan een overeenkomstige aanpassing van de IRR-drempel van de EBO's van 13% naar 12% plaatsvinden, waardoor er nog steeds 2% verschil is tussen de wetgeving en het engagement van de EBO-bedrijven.

3.2.6 WERF 6: Uitwerking transitiepijler: integratie langetermijnperspectief in EBO

In de Beleidsnota Energie wordt de EBO naar voren geschoven als een beleidsinstrument voor de transitie van de industrie naar een koolstofneutrale samenleving. Diepgaande transitie-investeringen zijn nog niet beschikbaar of zeer investerings- en operationeel kapitaalintensief. De EBO-aanpak op basis van incrementele procesoptimalisaties zal onvoldoende zijn om deze diepgaande transitie-investeringen te bewerkstelligen.

Om die reden wordt onderzocht om naast een werking op korte termijn (huidige EBO-aanpak) ook een lange-termijnaanpak op te nemen in de EBO. Ondernemingen zouden op die manier worden aangezet om productieprocessen op lange termijn te evalueren, innovatieplannen op te maken en om eventuele potentiële buiten hun eigen proces of sector te identificeren. Bovendien kunnen sommige van de gesuggereerde verbredingsthema's ook geïntegreerd worden in een transitiepijler (e.g. circulariteit). Door dit macroperspectief kan een te strikte silobenadering en focus op het eigen productieproces vermeden worden. Er zijn belangrijke samenwerkingsopportunities tussen bedrijven: een hogere CO₂-uitstoot of energiegebruik bij het ene bedrijf kan tot belangrijke besparingen en winsten bij het andere bedrijf leiden.

Desalniettemin is de uitbreiding van de EBO met een transitiepijler geen evidentie. Langetermijndoelstellingen zijn veel moeilijker te definiëren op ondernemingsniveau. Bovendien is de EBO een instrument waarbij ondernemingen individuele engagementen aangaan.

Uit de recent voorgestelde roadmapstudie "Vlaamse industrie Koolstofcirculair en CO₂ arm" blijkt dat het zwaartepunt van de beoogde diepgaande transitie maatregelen/technologieën pas na 2030 zal vallen. De voorbereiding van de transitie dient echter nu al te starten. Grotere en voorlopende bedrijven bereiden de klimaattransitie immers nu reeds voor. De Vlaamse Regering zal, zoals bij werf 1 toegelicht, ook starten met een industrieel transitieprogramma. Het komende decennium zal cruciaal zijn voor enerzijds eerste industriële implementaties onder de vorm van piloot- en demoprojecten, en anderzijds om de randvoorwaarden voor deze transitie te verzekeren: het voorzien van infrastructuur, competitieve energieprijzen, vermijden lock-in, O&O, etc. De uitwerking van het transitieprogramma dient dus op korte termijn aan te vangen, in overleg met de belangrijkste stakeholders. In het transitieprogramma worden mogelijk nieuwe instrumenten of maatregelen in het leven geroepen om

deze transitie te ondersteunen. Het is belangrijk dat een eventuele transitiepijler binnen de EBO deze nieuwe initiatieven niet belemmert, maar zelfs zo veel mogelijk versterkt.

Rekening houdend met het bovenstaande is het een optie om toegetreden ondernemingen geen verplichtingen op te leggen rond het nemen van transitie-investeringen, maar hen een actieverbintenis te laten aangaan in kader van het Vlaamse transitiekader. Het is belangrijk dat ondernemingen niet alleen incrementele procesoptimalisaties doorvoeren, maar ook een langetermijnperspectief uitbouwen. In navolging van de Vlaamse Roadmapstudie en de verschillende andere roadmapstudies die reeds bestaan (e.g. sectorspecifieke roadmaps via speerpuntclusters, technologieroadmaps, Vlaamse havens, etc.), kan gevraagd worden aan toegetreden ondernemingen om de transitie te vertalen naar het eigen bedrijfsniveau, een eigen bedrijfsroadmap met een timeline van toekomstige investeringen en nieuwe processen op te stellen, en/of samenwerkingen met andere bedrijven te bestuderen. Dit 'innovatieplan' brengt voor elke installatie de mogelijke emissiereductietechnieken in kaart en berekent een eenheidsreductiekost. De Vlaamse overheid heeft reeds ervaring met een dergelijke lange-termijnaanpak in samenwerking met een caprolactambedrijf (cf. bijlage II).

Zoals eerder beschreven wordt er geen resultaatsverbintenis afgesloten in kader van de EBO. Wel kan er een rapportage opgezet worden waarin de ondernemingen onder meer aangeven welke investeringen nodig zijn. Door de bedrijfsroadmap van de onderneming periodiek te laten updaten, is het engagement voldoende flexibel en kan er ingespeeld worden op eventuele evoluties in de periode 2023-2030.

Hieronder worden enkele pistes voorgesteld op welke manier dit engagement binnen de EBO vorm gegeven kan worden:

PISTE 1 – transitieelukkig op basis van een roadmap op individueel ondernemingsniveau

Toegetreden EBO-ondernemingen gaan het engagement aan om een roadmap op ondernemingsniveau op te stellen. Het voordeel van deze piste is dat het engagement op individueel bedrijfsniveau behouden blijft.

Een tekortkoming van deze piste is dat er mogelijk te weinig oog zal zijn voor synergiën tussen verschillende bedrijven. Een transitieelukkig vergt een breder perspectief dan een focus op het bedrijfsniveau en de eigen processen. Voor sommige toegetreden ondernemingen weegt bovendien het bijkomend engagement van het opstellen van een roadmap mogelijk niet op tegenover de relevantie en het nut van zo'n roadmap op bedrijfsniveau.

Wel kan het zinnig zijn om een specifiek aantal bedrijven op ondernemingsniveau een ondernemingsroadmap te laten opmaken vanaf een bepaalde emissiedrempel en/of energiedrempel (bv. 100.000 ton CO₂/jaar). Die verplichting kan dan via de EBO opgevolgd worden. Een nadeel van deze aanpak is dat op deze manier de EBO-doelgroep opgesplitst wordt in 'grote' toetreders en 'kleine' toetreders.

PISTE 2 – transitieelukkig op basis van een roadmap op geclusterd niveau (sector / regio / ...)

Een tweede piste is om het engagement tot het opstellen van een roadmap te laten gelden op het niveau van een sector of geografische cluster. Het voordeel van zo'n aanpak is dat hierdoor mogelijk meer potentiële synergiën geïdentificeerd kunnen worden tussen bedrijven en sectoren onderling.

Het belangrijkste nadeel aan deze aanpak is dat het engagement niet strookt met het niveau van de toetreding tot de EBO. De toetreding tot de EBO blijft immers vrijwillig en individueel.

Een mogelijke oplossing voor bovenstaand nadeel is de piste waarin ondernemingen de keuzevrijheid zouden krijgen om ofwel een individuele roadmap op te maken, of met een groep partnerbedrijven/cluster een bredere roadmap op te stellen, waarvoor ze dan een extra ondersteuning zouden ontvangen die de samenwerking van de gezamenlijke plannen kan bevorderen.

PISTE 3 – Transitieeluk buiten EBO houden

Toch stelt zich de vraag of deze verplichting wel volledig thuishoort in een instrument zoals de EBO. Het engagement om een roadmap op te stellen zou ook volledig losgekoppeld kunnen worden van de EBO. Het transitiekader naar een koolstofcirculaire en CO₂-arme Vlaamse industrie onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Innovatie zou dan parallel en complementair aan de EBO uitgerold kunnen worden. De EBO zou in dat geval beperkt blijven tot het eerste luik (korte termijn, huidige aanpak op basis van energieplannen).

Op deze manier wordt er voor gezorgd dat mogelijke vervolgtrajecten en nieuwe instrumenten binnen het Vlaams transitiekader niet afgeremd worden door een statische transitiepijler binnen de EBO (statisch omdat de EBO engagementen zal vastleggen voor de periode 2023 – 2030).

3.2.7 WERF 7: Integratie bijkomende verbredingsthema's

De beleidsnota Energie geeft de opdracht om te onderzoeken of verbredingsthema's zoals materiaalgebruik, mobiliteit, restwarmte en water opgenomen kunnen worden in de EBO.

VEKA is van mening dat het instrument van de EBO eenvoudig gehouden moet worden. De complexiteit van de rekenbladen binnen de EBO was in het verleden reeds een aandachtspunt, zeker voor de kleinere bedrijven binnen de EBO. Rekening houdend met de integratie van de klimaatcomponent moet de eenvoud en slagkracht van het instrument meer dan ooit bewaakt worden. Een bijkomende bezorgdheid voor deze thematische verbreding is dat de prioritaire doelgroepen voor bepaalde verbredingsthema's niet noodzakelijk samenvallen met de doelgroep van de EBO, dewelke bepaald is op basis van (primaire) energiegebruik (> 0,1 PJ). Grote energiegebruikers kennen niet noodzakelijk grote potentiële rond andere thema's zoals bv. waterbeheer. Of omgekeerd: grote watergebruikers zijn daarom niet altijd grote energiegebruikers.

Om deze redenen is VEKA overtuigd dat enkel die thema's moeten worden geïntegreerd die dicht aanleunen bij de thematiek van procesemissies en energiegebruik. Onderstaand worden enkele mogelijke verbredingsthema's toegelicht:

- **Water:** VEKA overweegt om water als verbredingsthema uit te sluiten van de EBO, omdat er geschiktere instrumenten zijn om ondernemingen te engageren rond waterbeleid dan de EBO (e.g. Decreet Integraal Waterbeleid), en dubbele normering vermeden moet worden. Bijkomend bestaat het risico dat verschillende instrumenten elkaar gaan tegenwerken.
- **Restwarmte:** VEKA meent dat de EBO uitgebreid kan worden met een restwarmtepotentieelstudie, analoog aan de bestaande verplichting binnen de EBO tot een WKK-potentieelstudie. Het integreren van een restwarmtepotentieelstudie in de EBO zou de

ontwikkeling van warmtenetten in Vlaanderen kunnen versnellen. In onderstaand kader wordt een overzicht gegeven wat deze potentieelstudie zou kunnen bevatten.

Voorstel restwarmtepotentieelstudie

De onderneming geeft op basis van een pinchanalyse informatie over de beschikbare restwarmte in de vorm van:

- o Temperatuur ingaand aan mogelijke restwarmte-uitkoppeling
- o Indien van toepassing: minimale of maximale temperatuur vereist voor de retour
- o Vermogen
- o Druk (*te checken: mogelijks niet zo belangrijk en wel gevoelige bedrijfsinformatie*)
- o Mediumkwaliteit
  - Stoom/warm water
  - Komt uit rookgassen, koelwater, stralingswarmte, ...
  - Mogelijk contaminatie
- o Beschikbaarheid van de restwarmte op week- en maandbasis
- o Beschikbaarheid van de restwarmte op uurbasis op een typische weekdag en een typische weekenddag. Indien de beschikbare restwarmte varieert doorheen het jaar: voor iedere maand deze data aanleveren.
- o Inschatting aantal jaar dat de restwarmte beschikbaar zal zijn
- o Locatie van de uitkoppeling (geografische coördinaten)
- o Ruwe, niet-bindende schatting van de kostprijs van de uitkoppeling. Daartoe behoren onder meer: de kostprijs van een warmtewisselaar voor het mogelijk corrosief medium, de kostprijs voor het eventueel onderbreken van het proces om de werken uit te voeren.
- o Hoe staat u tegenover een mogelijke uitkoppeling van restwarmte? Zeer bereidwillig tot zeer weigerachtig.
- o Wat ziet u als voordelen van een uitkoppeling? Wat ziet u als drempels voor een uitkoppeling?

Op basis van de beschikbare gegevens en de gegevens uit de warmtekaart maakt de Vlaamse overheid een analyse van het:

- o Potentieel van restwarmtebenutting;
- o Het potentieel voor warmtenetten in functie van de doelgroep en het gebruik, dit houdt onder andere een onderscheid in tussen
  - Stoom, hoge-temperatuur- en lage-temperatuur-warmtenetten.
  - Transport- en distributienetten
  - Potentieel van bronnen en afnemers
- o Bij toekomstige en bestaande warmtenetten: potentieel voor opschaling, planning van injectiepunten, planning van buffers.

- **Mobiliteit en circulariteit:** Het VEKA stelt voor om mobiliteit en circulariteit niet op te nemen als verbredingsthema binnen de EBO op korte termijn. Het integreren van korte termijnparameters rond het mobiliteitsvraagstuk kan de EBO haar doelgerichtheid doen verliezen. Dit thema ligt namelijk te ver verwijderd van de finaliteit van de EBO: energie-efficiëntie en emissiereductie in de processen van energie-intensieve vestigingen. Het is niet noodzakelijk zo dat bij energie-intensieve vestigingen de grootste winsten rond mobiliteit geboekt kunnen

worden. Ook op vlak van circulariteit lijkt het moeilijk om op korte termijn concrete en meetbare inspanningen te vragen op individueel ondernemingsniveau⁸.

Het lijkt daarentegen wel opportuun om deze verbredingsthema's op te nemen in de langetermijnpijler. Zeker circulariteit past in het Vlaamse transitiekader.

Op dit moment wordt circulariteit voornamelijk bekeken op sectorniveau. De EBO zou een gepast instrument kunnen zijn om bedrijven op individueel niveau na te laten denken over de mogelijkheden van circulariteit in hun businessmodel en individuele transitieverhaal. Gezien meer dan de helft van de broeikasgassen materiaalgerelateerd zijn, kan inzetten op circulariteit bovendien een belangrijke bijdrage betekenen voor de doelstellingen die Vlaanderen zijn opgelegd via Europese richtlijnen. Circulariteit biedt niet alleen grote potentiëlen op vlak van transitie naar een klimaatneutrale maatschappij, maar kan ook de competitiviteit van onze ondernemingen op lange termijn ten goede komen. Het tijdig verwerven van inzichten rond materiaalgebruik en de gehele milieu-impact van een product, bevordert innovatie op vlak van circulaire technieken en creëert knowhow die onze industrie een voorsprong kan geven op andere landen.

Een manier waarop een circulair engagement naar het individuele bedrijfsniveau vertaald kan worden is het laten opstellen van levenscyclusanalyses (LCA's) (cfr. de bedrijfsroadmap). Levenscyclusanalyse is een veelgebruikte methodologie om de totale milieu-impact van een product, keten of bedrijf te bepalen. Hierbij wordt gekeken naar: extractie van grondstoffen, productie en verwerking, transport, gebruik en retail en tenslotte afvalverwerking. Op basis van de gegenereerde inzichten kunnen bedrijven onder andere zicht krijgen op de meest milieubelastende fases in het productieproces en worden besparingsmogelijkheden voor energie en materialen blootgelegd. Daarnaast kunnen ze bepaalde inputs tegenover elkaar afwegen op basis van hun ecologische impact alvorens ze te implementeren in hun materiaalkring. Er wordt bovendien ook gekeken naar de supply chain en dus de duurzaamheid van de leveranciers. Zo steunen bijvoorbeeld veel energie-intensieve bedrijven voor hun transport op transport en logistieke bedrijven, waardoor directe verplichtingen in verband met transport ten opzichte van EBO-bedrijven een beperkte impact zullen hebben. Door het laten opstellen van LCA's zal transport echter indirect ook in het vizier komen. Er kunnen dus mogelijk positieve "spillover-effecten" gecreëerd worden waarbij ook bedrijven buiten de doelgroep van de EBO op termijn gemotiveerd kunnen worden om hun klimaatimpact onder de loep te nemen.

Samengevat creëren LCA's bewustwording en tonen ze bedrijven waar ze verder kunnen verduurzamen. Door deze analyses te laten uitvoeren kunnen bedrijven bijgevolg richting circulaire initiatieven gestuurd worden zonder dat hen verplichtingen rond het uitvoeren van specifieke maatregelen opgelegd worden.

---

⁸ Op dit moment bestaan er nog geen dergelijke engagementen rond circulariteit op bedrijfsniveau of op sectorniveau. Op sectorniveau bestaan er enkel verplichtingen die worden afgesloten onder de vorm van een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, maar dit slaat op verplichtingen met betrekking tot de inzameling en recyclage van producten die door een sector op de markt worden gezet en, eens ze afval geworden zijn, moeten teruggenomen worden voor recyclage. Mogelijk engagementen op individueel niveau worden meteen erg specifiek, zoals:

- Een bepaald percentage van primaire grondstoffen in het productieproces vervangen door gerecycleerde materialen, om zo een afzetmarkt te creëren voor gerecycleerde materialen, minder afhankelijk te zijn van primaire grondstoffen, en de waarde van secundaire grondstoffen valoriseren.
- Een bepaalde minimale materiaalefficiëntie in de vorm van maximale kg grondstof per geproduceerde eenheid.

4 HOOFDSTUK 2: Welke tegemoetkomingen worden gekoppeld aan de EBO?

4.1 Inleiding

Ondernemingen binnen de doelgroep moeten voldoende stimulans krijgen om toe te treden tot de energiebeleidsovereenkomst. Om die reden wordt het huidige voordelenkader geëvalueerd. Er wordt transparantie geboden over de bestaande voordelen, en er wordt onderzocht of er bijkomende (bestaande) voordelen gekoppeld kunnen/moeten worden aan de EBO om de vrijwillige overeenkomst voldoende aantrekkelijk te houden.

Om een voldoende grote toetreding van de geïsoleerde doelgroep te garanderen, is het van groot belang dat het evenwicht gezocht wordt tussen de additionele engagementen binnen het vrijwillige kader ten opzichte van de geldende regelgeving, en de aantrekkelijkheid van toetreding. Ondernemingen binnen de doelgroep zullen telkens de afweging maken of toetreding aantrekkelijk genoeg is ten opzichte van de gevraagde engagementen. Deze beslissing zal sterk afhangen van de haalbaarheid van de gevraagde bijkomende engagementen, en van de financiële tegemoetkomingen die gekoppeld worden aan toetreding tot de energiebeleidsovereenkomst.

Eerder dan opnieuw pistes uit te werken, is in dit hoofdstuk gekozen om een overzicht te geven van uit welke voordelen het voordelenpakket binnen de EBO zou kunnen bestaan. Eenmaal de contouren van de vernieuwde EBO duidelijk zijn, kan op basis van dit hoofdstuk uitgewerkt worden welk voordelenpakket tegenover de gevraagde engagementen geplaatst wordt.

4.2 Bestaande middelen gekoppeld aan EBO

Voor ondernemingen in de doelgroep van de EBO's zijn reeds heel wat financiële voordelen afhankelijk gemaakt van toetreding:

- De accijnsverlaging aardgas;
- De vrijstelling onroerende voorheffing voor nieuw materiaal en outillage;
- De degressiviteit in de federale bijdrage aardgas;
- De degressiviteit in de federale bijdrage elektriciteit;
- De degressiviteit in de offshore-toeslag elektriciteit
- Toegang tot de Ecologiepremie Plus en Strategische Ecologiesteun;
- Toegang call groene warmte restwarmte en warmtenetten
- De compensatie indirecte emissie (CIE).

Een belangrijke nuance die hierbij moet gemaakt worden, is dat de meeste van bovenstaande voordelen op basis van een penaliseringsprincipe gekoppeld zijn: enkel indien een onderneming behoort tot de doelgroep van de EBO moet men toegetreden zijn om te kunnen genieten van het voordeel. Ondernemingen die niet behoren tot de doelgroep van de EBO's hebben automatisch toegang tot het voordeel. De accijnsverlaging op aardgas is het enige exclusieve voordeel voor EBO-bedrijven. In bijlage is een inschatting gemaakt van de grootteorde van deze bestaande voordelen. Bovendien vallen de meeste van deze voordelen onder federale bevoegdheid.

4.3 Voorstel gekoppeld voordelenpakket

Aan de toetreding tot de EBO's worden voordelen gekoppeld. Hierbij wordt gedacht aan volgende voordelen:

Op federaal niveau zijn volgende voordelen momenteel gekoppeld aan de EBO:

- De accijnsverlaging aardgas - melding van nieuwe EBO aan federaal niveau;
- De degressiviteit voor de federale bijdrage gas melding van nieuwe EBO aan federaal niveau;
- De degressiviteit voor de federale bijdrage elektriciteit – melding van nieuwe EBO aan federaal niveau;
- De degressiviteit voor de offshore toeslag elektriciteit –melding van nieuwe EBO aan federaal niveau.

Op Vlaams niveau worden volgende voordelen gekoppeld aan de EBO:

- De vrijstelling onroerende voorheffing voor nieuw materiaal en outillage;
- Toegang tot de Ecologiepremie Plus en Strategische Ecologiesteun;
- Toegang tot de compensatie indirecte emissies (CIE) en eventuele hieraan gekoppelde "supercap"-regeling mocht deze uitgewerkt worden;
- Andere Vlaamse subsidies/premies: call groene warmte, call groene stroom, REG-premie,..).

Er moet op gewezen worden dat de EBO een vrijwillig kader is dat verder gaat dan de bestaande wetgeving – namelijk de verplichting tot een conform verklaard energieplan. Aan deze verplichting moeten alle energie-intensieve inrichtingen voldoen. Inrichtingen die niet voldoen aan deze verplichting, en niet tot een EBO toegetreden zijn, verliezen toegang tot volgende voordelen:

- Degressiviteit in de quotumplicht groenestroomcertificaten
- Degressiviteit in de quotumplicht kwalitatieve warmtekrachtkoppeling
- Toegang tot de supercap-regeling GSC en WKK

4.4 Koppelen van nieuwe voordelen aan de EBO

Er kan ook nagedacht worden over het creëren van nieuwe voordelen. In de schoot van toekomstige initiatieven zoals de implementatie van de Europese Green Deal, het relanceplan of het Vlaams transitiekader is het niet uitgesloten dat nieuwe financieringsstromen en steunmechanismes opgezet worden. Hoewel het nog niet duidelijk is welke instrumenten/voordelen er in het leven geroepen zullen worden, kan het nuttig zijn om de koppeling van deze voordelen aan de EBO te overwegen.

Op het Vlaamse niveau is het minder evident om langetermijnbudgetten te identificeren, zeker als deze budgetten de termijn van een legislatuur overstijgen. De steun binnen bestaande instrumenten optrekken, vormt een (beperkte) mogelijkheid, maar daar staat steeds de vraag tegenover waar dat extra budget vandaan moet komen.

Er kan nagedacht worden om een verhoogde investeringsaftrek te bepleiten bij de federale overheid, en deze te koppelen aan toetreding. Hierbij moet de bedenking gemaakt worden dat de sleutel van de fiscaliteit op het federale niveau ligt, en Vlaanderen deze maatregelen enkel kan bepleiten. Een bijkomende moeilijkheid is dat het niet altijd mogelijk is om ondernemingen die niet in de doelgroep van de EBO zitten de toegang te ontfemen van gecreëerde voordelen.

In navolging hiervan zou het een mogelijkheid kunnen zijn om via het penalisatieprincipe de toegang tot groenestroomcertificaten (GSC) en warmtekrachtcertificaten (WKC) te koppelen aan toetreding.

Tot slot kan het ook nuttig zijn om minder voor de hand liggende voordelen als tegenprestatie te bieden. Er kan verder gekeken worden naar bijvoorbeeld: ondersteuning O&O door universiteiten in samenwerking met ondernemingen, leningen, waarborgen,...

Voorstellen voor andere mogelijke voordelen via feedback van de sectorfederaties zijn uiteraard welkom.

4.5 Meer informatie rond gekoppelde voordelen

Uit terugkoppeling door het VBBV en energiedeskundigen naar de toegetreden ondernemingen, blijkt dat de voordelen van de EBO niet of onvoldoende gekend zijn bij de doelgroep. Energie- en plantmanagers die niet bij de opstart EBO betrokken waren, zijn vaak niet op de hoogte van de voordelen – het zijn immers vaak voordelen die elke onderneming krijgt, tenzij de onderneming tot de doelgroep van de EBO behoort en niet toegetreden is.

5 HOOFDSTUK 3: Governance van het instrument

De bespreking rond de governance van het instrument werd binnen de VO-overleggroep nog niet opgestart. VEKA heeft dit daarom nog niet uitgebreid opgenomen in deze werknota. Er is beslist om eerst de contouren van de EBO duidelijk af te bakenen, en pas dan mogelijke pistes rond governance te identificeren.

Belangrijke te beantwoorden vraagstukken met betrekking tot de governancestructuur van de EBO zijn:

- Welke rol zal het VBBV spelen in het nieuw instrument? Zijn andere (externe) controleorganen in te richten (bv. voor verificatie transitiepijler)?
- Welke aanpassingen zijn nodig aan de rapportage (bv. jaarverslag): behoud EPI, ...?
- Sanctieprocedure en schrapping toegetreden bedrijven: welke lessen zijn te trekken uit het verleden?
- Hoe trade-offs tussen andere, deels of niet-compatibele of tegengestelde vragen, beslissingen of normen t.a.v. bedrijven door andere beleidsterreinen optimaliseren: mogelijke pistes zijn o.a. de organisatie van een permanente afstemming, opnemen van een pardonabiliteitsclausule voor trade-offs,...

6 BIJLAGE I: Overzicht tegenprestaties EBO

6.1 Bestaande voordelen gekoppeld aan de EBO

6.1.1 Accijnsverlaging gas

Toetreding tot een EBO geeft recht op een accijnsverlaging op aardgas die gebruikt wordt als verwarmingsbrandstof voor zakelijk gebruik.

De 'bijdrage op de energie' voor ondernemingen die niet onder deze verlaging vallen, bedraagt 0,9978 €/MWh. Voor ondernemingen die tot een EBO toegetreden zijn, bedraagt deze bijdrage 0,54 euro per MWh (Europees minimumtarief).

Het voordeel ten gevolge van toetreding tot de EBO bedraagt bijgevolg 0,4578 €/MWh. Het gasgebruik binnen de EBO, excl. gasgebruik voor WKK, bedroeg in 2019 zo'n 30,5 miljoen MWh. Het cumulatieve jaarlijkse voordeel voor de ondernemingen in EBO wordt bijgevolg geschat op 14 miljoen euro.⁹

6.1.2 Vrijstelling onroerende voorheffing

Het kadastraal inkomen van nieuw materieel en nieuwe outillage wordt vrijgesteld voor ondernemingen die toegetreden zijn tot een EBO.¹⁰

Tot en met aanslagjaar 2008, werden investeringen in nieuw materieel & outillage volledig vrijgesteld van de onroerende voorheffing, op voorwaarde dat die investeringen geplaatst werden op een perceel waar op 1 januari 1998 nog geen materieel & outillage voorkwam en waarvoor bijgevolg voor de eerste keer een kadastraal inkomen werd vastgesteld. In geval dat de investeringen aanleiding gaven tot een verhoogd kadastraal inkomen ten opzichte van het kadastraal inkomen op 1 januari 1998, dan gold er een vrijstelling op het verschil tussen het nieuwe kadastraal inkomen en het drempelbedrag (nl, het kadastraal inkomen op 1 januari 1998).

Bestaande vrijstellingen toegekend voor het kadastraal inkomen van materieel en outillage in de periode 1998 – 2008, werden vanaf aanslagjaar 2009 onverminderd verder toegekend.

Voor ondernemingen die tot de doelgroep behoren van de energiebeleidsovereenkomst en die een energiebeleidsovereenkomst hebben ondertekend en naleven, wordt de geldende drempelwaarde vanaf aanslagjaar 2009 echter afgeschaft en worden alle investeringen in nieuw materieel & outillage die in gebruik worden genomen vanaf 1 januari 2008 en waarvan een KI wordt toegekend vanaf aanslagjaar 2009 volledig vrijgesteld. Dit betekent dat de volledige vrijstelling dus ook geldt voor investeringen die gedaan worden op percelen waar er reeds materieel & outillage aanwezig was. Ook als het gaat om vervangingsinvesteringen, waarbij er dus oud materieel & outillage wordt weggenomen en nieuw materieel wordt geplaatst, genieten de bedrijven nu een volledige vrijstelling zonder dat er rekening gehouden wordt met het drempelbedrag.

---

⁹ In realiteit is de vrijstelling hoger: de afnames voor duaal verbruik en WKK worden volledig vrijgesteld. Deze vrijstellingen zijn echter niet afhankelijk van toetreding tot de EBO. Ter illustratie: voor 2019 is 16,1 miljoen MWh van het aardgasgebruik binnen de EBO toe te wijzen aan WKK. Aangezien dit volledig vrijgesteld is, bedraagt het voordeel hiervoor 16 miljoen euro. De resterende 30,5 miljoen MWh gasgebruik binnen EBO is slechts vrijgesteld tot het toegelaten Europees minimum van 0,54 euro/MWh. Daarvoor bedraagt het voordeel dus 14 miljoen euro.

¹⁰ Het betreft een penaliseringsprincipe: indien men behoort tot de doelgroep van de EBO's, moet men toegetreden zijn tot de EBO en die naleven om te kunnen genieten van het voordeel.

Bedrijven die tot de doelgroep behoren en niet zijn toegetreden tot de EBO's, vallen nog steeds onder de oude vrijstellingsregeling zoals gold tot 2008 met een drempelbedrag van 1 januari 1998.

Het voordeel is hierdoor zeer bedrijfsspecifiek. Bedrijven die bijvoorbeeld een investering doen in nieuw materieel & outillage op een perceel waarop reeds materieel & outillage aanwezig was, moeten indien ze de EBO's niet hebben ondertekend of niet hebben nageleefd, nog steeds onroerende voorheffing betalen op het kadastraal inkomen dat werd vastgesteld in 1998. Ze genieten namelijk enkel de algemene vrijstelling op het verschil tussen het verhoogd kadastraal inkomen en het drempelbedrag. Indien toegetreden tot de EBO, krijgen ze een volledige vrijstelling.

Tweedehands materieel & outillage is in beide systemen uitgesloten van vrijstelling.

Voorbeeld:

Bedrijf met KI van het materieel en outillage op 01/01/ 1998 (de zogenaamde drempelwaarde) ter waarde van 10.000 euro.

Het KI van het materieel en outillage dat op 01/01/2006 nog aanwezig is, bedraagt 8.000 euro.

Regeling van aanslagjaar 1998 tot en met aanslagjaar 2008:

Het gaat hier om een perceel waar reeds materieel en outillage aanwezig is, bijgevolg wordt het KI slechts gedeeltelijk vrijgesteld, namelijk enkel voor het gedeelte dat hoger was dan het KI op 1 januari 1998 (regeling voor vervangingsinvesteringen).

In de loop van het jaar 2006 vinden volgende verrichtingen plaats:

- Investering in nieuw materieel en nieuw outillage toegevoegd met een KI van 5.000 euro
- Het wegnemen van oud materieel en outillage (3.500 euro)

Het belastbaar gedeelte van het KI is 9.500 m.a.w. de vervangingsinvestering leidt niet tot een vrijstelling aangezien de drempel van 1998 niet is overschreden.

Regeling van aanslagjaar 2009

We hernemen hetzelfde voorbeeld:

Belastbaar gedeelte van het KI materieel en outillage : 8.000 euro

Drempelwaarde (10.000 euro) bij vervangingsinvesteringen wordt dus afgeschaft.

In de loop van 2009 vinden volgende verrichtingen plaats:

- Investering in nieuw materieel en outillage: 5.000 euro
- Desinvestering: 3.500 euro

De onderneming behoort tot de doelgroep van de EBO en ondertekende en leeft de energiebeleidsovereenkomst na.

Het KI van de nieuwe investeringen of 5.000 euro wordt volledig vrijgesteld van de onroerende voorheffing.

De desinvestering van 3.500 kan worden aangerekend op het nog belastbare gedeelte van het KI op 1/1/2009 (8.000). Het belastbaar KI bedraagt dus 4.500 (8.000-3.500).

De cijfers in dit voorbeeld zijn hypothetische cijfers.

De doelgroep van EBO zijn immers voornamelijk de industriële sector en de tertiaire sector, publiekrechtelijke rechtspersonen en de niet-commerciële instellingen, dus de energie-intensieve vestigingen van ondernemingen.

Bijgevolg zullen de waarden van het KI van het materieel en outillage absoluut hoger liggen dan in het cijfervoorbeeld. Het gaat om totaal andere grootteordes.

6.1.3 Degressiviteit federale bijdrage gas en offshore toeslag elektriciteit

Zowel op de federale bijdrage gas en elektriciteit en de federale toeslag offshore is een degressiviteit van kracht voor eindafnemers die toegetreden zijn tot een sectorovereenkomst of convenant indien zo'n overeenkomst op hen van toepassing is.¹¹

- **De federale bijdrage** is een toeslag die geheven wordt op de in België verbruikte hoeveelheid elektriciteit en aardgas ter financiering van sommige openbare dienstverplichtingen en van de kosten verbonden aan de regulering van en de controle op de elektriciteits- en aardgasmarkt.
  - o De federale bijdrage elektriciteit bedraagt voor 2020: 3,1428 euro/MWh
  - o De federale bijdrage aardgas bedraagt voor 2020: 0,7416 euro/MWh

De degressiviteit is enkel van toepassing bij minimaal verbruik van 20 MWh per jaar. Boven deze drempel kent de leverancier een korting toe die wordt toegepast voor het verbruik in elk van de verbruiksschijven overeenkomstig de volgende tabellen. Hoe hoger het verbruik, hoe groter de korting.

Verbruiksschijven en degressiviteit toegepast door de elektriciteitsbedrijven

Verbruiksschijf	Kortingspercentage
0 MWh/jaar tot 20 MWh/jaar	0%
20 MWh/jaar tot 50 MWh/jaar	15%
50 MWh/jaar tot 1.000 MWh/jaar	20%
1.000 tot 25.000 MWh/jaar	25%
> 25.000 MWh/jaar	45%

Het bedrag van de federale bijdrage elektriciteit wordt beperkt tot 250.000 euro/site.

Degressiviteitsschijven toegepast door de aardgasbedrijven

Verbruiksschijf	Kortingspercentage
0 MWh/jaar tot 20.000 MWh/jaar	0%
20.000 MWh/jaar tot 50.000 MWh/jaar	15%
50.0001 MWh/jaar tot 250.000 MWh/jaar	20%
250.001 tot 1.000.000 MWh/jaar	25%
> 1.000.000 MWh/jaar	45%

¹¹ Ook hier betreft het een penaliseringsprincipe: indien men behoort tot de doelgroep van de EBO's, moet men toegetreden zijn tot de EBO om te kunnen genieten van dit voordeel.

Per verbruikslocatie en per jaar bedraagt de gefactureerde federale bijdrage voor die verbruikslocatie maximum 750.000 euro voor aardgas.

- **De federale “offshore toeslag”** is een tarifaire toeslag ter compensatie van de kost voor de verplichting van de transmissienetbeheerder om groenestroomcertificaten op te kopen, die werden toegekend voor de productie van offshore elektriciteit. Het tarief voor 2020 bedraagt 9,0141€/MWh.

Verbruiksschijf	Kortingspercentage
0 MWh/jaar tot 20 MWh/jaar	0%
20 MWh/jaar tot 50 MWh/jaar	15%
50 MWh/jaar tot 1.000 MWh/jaar	20%
1.000 tot 25.000 MWh/jaar	25%
> 25.000 MWh/jaar	45%

Per verbruikslocatie en per jaar, bedraagt de toeslag gefactureerd door de elektriciteitsbedrijven voor die verbruikslocatie maximaal 250.000 euro.

De hoogte van het voordeel van de degressiviteit ten gevolge van toetreding tot de EBO is telkens gelijk aan het verschil tussen het tarief dat betaald zou worden indien er geen degressiviteit van toepassing was, en het gereduceerde tarief. Door de degressiviteit verschilt dit voordeel afhankelijk van de totale afname.

Voorbeeld (degressiviteit toegepast door elektriciteitsbedrijven)¹²:

Een elektriciteitsbedrijf dat factureert aan de eindafnemer, trekt de federale bijdrage rechtstreeks af van de facturen die het naar die eindafnemer opstuurt. De korting die wordt toegekend op de voor een bepaalde maand verschuldigde federale bijdrage stemt dan overeen met het gemiddelde kortingspercentage dat wordt verkregen door de glijdende jaarlijkse som van de heffingen, i.e. het verbruik van de laatste 11 maanden¹³ boven op dat van de maand die in aanmerking wordt genomen door de factuur.

Indien een eindafnemer tijdens de lopende maand 2.000 MWh zou hebben afgenomen, terwijl hij de 12 maanden ervoor 23.000 MWh heeft afgenomen, dan zou deze per verbruiksschijf een korting genieten van:

- 20 MWh * 0%
- (50 MWh – 20 MWh) * 15% = 30 MWh * 15%
- (1.000 MWh – 50 MWh) * 20% = 950 MWh * 20%
- (in dit geval: 23.000 MWh – 1000 MWh) * 25% = 22.000 MWh * 25%

In totaal komt dit neer op een korting van: $(30*0.15 + 950*0.2 + 22.000*0.25)/23.000 = 24.75\%$ op het bedrag van de federale bijdrage elektriciteit dat voor de lopende maand verschuldigd is. Elke maand moet een soortgelijke berekening gemaakt worden met de bijgewerkte gegevens van de afnames van de laatste 12 maanden.

¹² Overgenomen uit nota over federale bijdragen elektriciteit en aardgas van CREG

¹³ Indien de historische verbruiken niet bekend zijn, dan worden de meest recente verbruiksgegevens geëxtrapoleerd over een periode van 12 maanden.

6.1.4 Ecologiepremie Plus en Strategische ecologiesteun

Om beroep te kunnen doen op de Ecologiepremie Plus of de Strategische ecologiesteun, moet de onderneming op het moment van de steunaanvraag toetreden zijn tot de energiebeleidsovereenkomst die voor haar van toepassing is.¹⁴

6.1.5 Compensatie indirecte emissies

Het Vlaams Gewest opteert ervoor om binnen de contouren van de Europese staatssteunregels de door Europa toegelaten compensaties toe te kennen aan ondernemingen die ten gevolge van indirecte CO₂-kosten in de elektriciteitsprijs concurrentiekracht dreigen te verliezen. Ook de ons omringende landen maken van deze mogelijkheid gebruik. In de staatssteunregels zijn de sectoren geselecteerd die in aanmerking komen voor de steun. Daarnaast is vastgelegd dat de steun uitbetaald wordt op basis van benchmarks, waardoor de drijfveer voor efficiëntie behouden blijft. In Vlaanderen is de bijkomende voorwaarde opgelegd dat ondernemingen toetreden moeten zijn tot de voor hen relevante EBO.

In Vlaanderen wordt gerekend met de standaard-emissiefactor van 0,76 ton CO₂/MWh die vastgelegd is in de Europese staatssteunregels voor de geografische zone waartoe Vlaanderen behoort. Jaarlijks wordt een gemiddelde EUA-termijnkoers bepaald. Voor emissiejaar 2020 is deze vastgelegd op 25,21 euro/ton. De steunintensiteit wordt conform de Europese richtsnoeren beperkt. Voor emissiejaar 2020 bedroeg de steunintensiteit 75%. Dit betekent dat er steeds voor een deel van de indirecte emissiekosten geen compensaties worden toegekend.

De volgende formule wordt gehanteerd voor de steun in emissiejaar 2020:

- $Steun = 0,75 (\%) * 0,76 (t \text{ CO}_2/\text{MWh}) * \text{gemiddelde EUA-prijs} * \text{jaarlijks elektriciteitsverbruik}$ (rekening houdend met Europese benchmarks)
- $Steun/\text{MWh} = 0,75 * (25,21 * 0,76)$
- Voordeel = **14,36/MWh**.

Gezien de EUA-prijs sterk steeg vanaf 2018, is de indirecte kost voor ondernemingen en bijgevolg ook de compensatie sterk opgelopen in de voorbije jaren. Het te compenseren bedrag voor aanvraagjaar 2020 (emissiejaar 2019) bevatte voor het eerst de sterk gestegen EUA-prijs (van 5,88€/MWh naar 16,17€/MWh). De totale compensaties zijn om die reden ook sterk opgelopen:

- voor aanvraagjaar 2019 (emissiejaar 2018) 35,9 miljoen euro
- voor aanvraagjaar 2020 (emissiejaar 2019) 89,9 miljoen euro
- voor aanvraagjaar 2021 (emissiejaar 2020) wordt geschat dat de compensatie kan oplopen tot ca. 141 miljoen euro.

Lidstaten kunnen ook steun toekennen ter compensatie van de indirecte emissiekosten die optreden vanaf 2021. De afbakening van de in aanmerking komende sectoren en de vastlegging van de steunparameters zal in nieuwe staatssteunregels gebeuren, deze werden op 21/9/2020 bekend gemaakt door de Europese Commissie en worden nu omgezet in Vlaamse regelgeving.

---

¹⁴ Ook hier betreft het een penaliseringsprincipe: indien men behoort tot de doelgroep van de EBO's, moet men toetreden zijn tot de EBO om te kunnen genieten van dit voordeel.

6.1.6 Call groene warmte, restwarmte en warmtenetten

Ondernemingen en entiteiten (in het Vlaamse gewest) die investeren in nieuwe nuttige groene warmte-installaties uit biomassa, zonneboilers of diepe geothermie; de benutting van restwarmte; warmtenetten of de productie van biomethaan, kunnen via een oproep subsidies ontvangen. Jaarlijks worden twee oproepen gelanceerd.

Bij elke nieuwe ronde worden de ontvankelijke investeringsprojecten beoordeeld en gerangschikt. Het beschikbare subsidiebedrag wordt verdeeld over de gunstig gerangschikte investeringsprojecten tot de budgettaire enveloppe opgebruikt is. Steun via deze call is enkel mogelijk voor projecten die niet in aanmerking komen voor andere steun, zoals het certificatenstelsel of de ecologiepremie.

Bedrijven die behoren tot de doelgroep van de EBO's en hier niet tot toegetreden zijn, komen niet in aanmerking voor deze steun. Vestigingen van bedrijven die wel zijn toegetreden en de EBO ook naleven, komen voor de benutting van restwarmte enkel in aanmerking als ze niet verplicht zijn deze maatregel uit te voeren om te voldoen aan de verplichtingen van de EBO.

6.2 Bestaande voordelen die bijkomend afhankelijk gemaakt kunnen worden van toetreding tot EBO

6.2.1 Degressiviteit in quotumplicht groenestroomcertificaten

Toegangshouders worden verplicht jaarlijks een aantal certificaten in te leveren bij de VREG. Het aantal in te leveren certificaten wordt bepaald op basis van de totale afgenomen hoeveelheid elektriciteit vermenigvuldigd met een quotum (0,215 voor 2020). Voor de berekening van de in te leveren certificaten, gelden er per afnamepunt degressieve afnameschijven. Dit voordeel is op dit moment nog niet afhankelijk van toetreding tot een energiebeleidsafspraken.

Degressieve afnameschijven:

Afnameschijf	% in te leveren certificaten (van de afnameschijf)
1.000 tot 20.000 MWh	47%
20.000 tot 100.000 MWh	80%
100.000 tot 250.000 MWh	80%
> 250.000 MWh	98%

Het voordeel van de degressiviteit is gelijk aan de doorgerekende certificaatkost indien er geen degressieve vrijstellingen van toepassing zouden zijn, verminderd met de werkelijke doorgerekende certificaatkost na toepassing van de degressieve afnameschijven.

6.2.2 Degressiviteit op certificatenverplichting kwalitatieve warmtekrachtkoppeling

Op de certificatenverplichting kwalitatieve warmtekrachtkoppeling is eveneens een degressiviteit van toepassing. Het aantal in te leveren certificaten wordt bepaald op basis van de totale afgenomen hoeveelheid elektriciteit vermenigvuldigd met een quotum (0,112 voor 2020). Voor de berekening van de in te leveren certificaten gelden er per afnamepunt degressieve afnameschijven:

Afnameschijf	% in te leveren certificaten
1.000 tot 5.000 MWh	47%

5.000 tot 20.000 MWh	47%
20.000 tot 100.000 MWh	80%
100.000 tot 250.000 MWh	80%
> 250.000 MWh	85%

6.2.3 Supercap-regeling

De supercap-regeling maakt het voor elektro-intensieve ondernemingen mogelijk om hun toegangshouder vrij te stellen van de quotumplicht groenestroomcertificaten (GSC) en warmtekrachtcertificaten (WKC) ten belope van hun afname. In ruil daarvoor storten de ondernemingen een percentage (0,5% of 4%, afhankelijk van sector) van hun bruto toegevoegde waarde in het Energiefonds. Gezien de afname vrijgesteld is van de quotumplicht, krijgt de toegangshouder geen kosten t.g.v. de quotumplicht aangerekend, wat moet resulteren in een lagere elektriciteitsfactuur voor de onderneming.

Het voordeel van de supercap-regeling is gelijk aan de kost van de quotumplicht indien de onderneming geen gebruik zou maken van de regeling, verminderd met de individuele bijdrage van de onderneming in het Energiefonds. Voor de GSC en WKC komt dit voordeel respectievelijk op ca. 13 miljoen en 4,5 miljoen euro. Rekening houdende met de cumulatieve bijdragen van de ondernemingen in het Energiefonds van ca. 4,8 miljoen euro (één betaling voor voordeel GSC en WKC), komt dit op een totaal voordeel van ca. 12,7 miljoen euro.

6.2.4 Call groene stroom

Deze oproep geldt voor ondernemingen en entiteiten in het Vlaamse gewest die investeren in:

- nieuwe zonnepanelen met een omvormervermogen groter dan 40 kW tot en met 2 MW;
- nieuwe windturbines op land met een turbinevermogen groter dan 10 kW tot en met 300 kW.

Voor deze installaties wordt vanaf 17 mei 2021 het huidige systeem van groenestroomcertificaten vervangen door investeringssteun. Steun via deze call is enkel mogelijk voor nieuwe projecten in het Vlaamse Gewest die niet in aanmerking komen of kunnen komen voor het certificatenstelsel. Deze investeringssteun mag niet gecombineerd worden met andere investeringssteun.

6.2.5 REG-premies

Ter bevordering van het rationeel energiegebruik (REG) legt de Vlaamse overheid de diverse distributienetbeheerders REG-actieverplichtingen op. Fluvius en Elia worden hierbij verplicht om premies te verstrekken wanneer een onderneming investeert in energiebesparing en hernieuwbare energie (in niet-woongebouwen).

Naar aanleiding van deze verplichting verstrekt Fluvius premies voor volgende investeringen:

- Dakisolatie of zoldervloerisolatie
- Buitenmuurisolatie
- Vloerisolatie of kelderisolatie (of het plafond van een verluchte ruimte onder een verwarmde ruimte)
- Hoogrendementsbeglazing
- Relighting

- Zonneboiler
- Warmtepomp
- Warmtepompboiler

Voor maatregelen waarvoor geen specifieke REG-premie bij de netbeheerder bestaat, kan men (mits het voldoen aan een aantal voorwaarden) voor gebouwen zonder woonfunctie ook een REG-premie aanvragen bij Fluvius na een energiestudie. Deze premie geldt bovendien enkel voor de best beschikbare technieken en kan niet worden gecumuleerd met andere premies, groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten of groenewarmtecertificaten van de Vlaamse overheid voor dezelfde investering.

Naast de premie na audit van Fluvius is er ook de investeringssteun na audit die wordt uitgereikt door Elia. De ondernemingen in het Vlaams Gewest die op het Elia-net tot maximum 70 kV zijn aangesloten, kunnen een aanvraag indienen bij Elia om een investeringssteun te verkrijgen voor maatregelen die een primaire energiebesparing teweeg brengen, op voorwaarde dat deze een energiestudie gedaan hebben.

6.3 Overzicht

Maatregel	Inschatting voordeel
Accijnsverlaging aardgas	ca. 14 miljoen euro
Vrijstelling onroerende voorheffing	Geen individuele data beschikbaar waardoor totaal voordeel van alle toegetreden ondernemingen niet becijferd kan worden
Degressiviteit federale bijdrage gas	Geen individuele data beschikbaar waardoor totaal voordeel van alle toegetreden ondernemingen niet becijferd kan worden
Degressiviteit federale bijdrage elektriciteit	Geen individuele data beschikbaar waardoor totaal voordeel van alle toegetreden ondernemingen niet becijferd kan worden
Degressiviteit federale offshore-toeslag elektriciteit	Geen individuele data beschikbaar waardoor totaal voordeel van alle toegetreden ondernemingen niet becijferd kan worden
Degressiviteit quotumverplichting groenestroom	Geen individuele data beschikbaar waardoor totaal voordeel van alle toegetreden ondernemingen niet becijferd kan worden
Degressiviteit warmtekrachtcertificaten	Geen individuele data beschikbaar waardoor totaal voordeel van alle toegetreden ondernemingen niet becijferd kan worden
Supercap-regeling	ca. 12,7 miljoen euro
Compensatie indirecte emissierechten	ca. 141 miljoen euro

7 BIJLAGE II: Caprolactamconvenant

Het is geen evidentie om een langetermijn- of transitieplan uit te werken voor de EBO. Naast het bepalen van welke verbredingsthema's al dan niet beter in een transitieplan worden ondergebracht, moeten deze doelstellingen ook nog eens gekwantificeerd kunnen worden. Voor de transitie naar een koolstofneutrale economie is het echter wel noodzakelijk dat bedrijven aangezet worden om productieprocessen op lange termijn te evalueren, innovatieplannen op te maken en om eventuele potentiële buiten hun sector te identificeren.

Om bedrijven aan te zetten een langetermijnperspectief uit te bouwen, wordt onder meer nagedacht over de mogelijkheid om bedrijven een individuele roadmap te laten opstellen. In het verleden heeft een soortgelijke samenwerking tussen Vlaamse Overheid en een caprolactambedrijf al eens plaatsgevonden. Deze ervaring biedt de mogelijkheid om waardevolle lessen te trekken die eventueel in de uitwerking van de EBO meegenomen kunnen worden.

Op basis van nauw overleg tussen het bedrijf en de Vlaamse Overheid werd in 2012 het traject opgestart. Op de eerste plaats werden de mogelijke reductiemaatregelen in kaart gebracht en geïdentificeerd door een onafhankelijke expert. Op deze manier was er een inschatting van de kost van een maatregel en de verwachte emissiereductie. De maatregelen werden vervolgens gerangschikt volgens kostenefficiëntie en reductievermogen. Vervolgens werd er in overleg met het bedrijf een aanpak uitgewerkt via de milieuvergunning, waarbij een emissiegrenswaarde (in uitstoot/per ton geproduceerd) werd opgelegd en waarbij het bedrijf jaarlijks rapporteerde over de voortgang van de maatregelen.

De ervaringen met deze specifieke installatie zijn erg positief, mede door de constructieve houding van het bedrijf in kwestie. Voor de Vlaamse overheid bood het afsluiten van een convenant met het bedrijf in kwestie ook opportuniteiten. De lachgas-uitstoot van de caprolactamproductie valt immers niet onder het systeem van emissiehandel, waardoor deze dus meetelt voor in Vlaamse (niet-ETS) klimaatdoelstellingen.

Het is belangrijk te weten dat in dit dossier de Vlaamse overheid ook een duidelijke stok achter de deur had om inspanningen af te dwingen. Er was immers sprake van een mogelijke opt-in van de caprolactamproductie onder het ETS, wat een kost zou meebrengen voor het bedrijf.

Enkele goede praktijken zijn het vermelden waard:

- 1) Het werken met een doelstelling, i.e. in deze een emissiegrenswaarde, biedt een duidelijk perspectief en toekomstpad. Er werd binnen dit traject vertrokken vanuit een potentieelstudie, waaraan vervolgens een relatieve emissiegrenswaarde werd gekoppeld.
- 2) De nauwe opvolging en jaarlijkse rapportage aan de overheid geeft de mogelijkheid om de situatie op de voet te volgen en ook contacten te leggen met andere overheidsinstanties. Zeker gezien de uitdagingen voor de bedrijven veel verder gaan dan louter het technische, kan dergelijke nauwgezette opvolging en een mogelijks uitgebreider pakket aan verplichte maatregelen (bv. opstellen van een uitgewerkte langtermijnstrategie, verplichte CO₂-captatie, ...) van bijvoorbeeld de tien grootste bedrijven nuttig zijn, aangezien de overheid een aantal randvoorwaarden moet invullen. Bovendien heeft de jaarlijkse rapportage bij het caprolactambedrijf ook voor een interne dynamiek gezorgd in het bedrijf, die ook kon uitgespeeld worden naar de hoofdzetel toe;
- 3) De aanpak waarbij zowel de eenheidsreductiekost als de totale reductie duidelijk wordt opgelijst, biedt een bredere kijk dan louter de berekening van de rendabiliteit (IRR) van

maatregelen. Door ook de absolute reductie in rekening te nemen, kan in overleg beoordeeld worden dat bepaalde “efficiëntere” (hogere IRR) maatregelen niet moeten meegenomen worden, als in ruil wel de maatregelen met grootste potentieel worden meegenomen. Mogelijk kan dit binnen de EBO ook geformaliseerd worden via bepaalde formule.

* *

*